

TELEGRAFUL ROMAN.

Telegraful este de două ori pe săptămână: Miercuri și Sâmbătă — Prenumerarea se face în Sibiu la expedirea foiei; pe afară la C. R. poște, cu bani gata, prin scrisori francate, adresate către expeditor.

N° 18.

ANUL I.

Sibiu 4. Martie 1853.

Prețurile prenumerației pentru Sibiu este pe an 7. fl. m. c.; ear pe o jumătate de an 3. fl. 30. cr. — Pentru celelalte părți ale Transilvaniei și pentru provinciile din Monarhia pe un an 8. fl. ear pe o jumătate de an 4. fl. — Inseratele se plătesc cu 4. cr. șirul cu slove mici.

Depeșă telegrafică.

Ministrul din launtru către Guvernul din Sibiu.

Viena în 12. Martie 1853 4½ ore după amiază.

Maiestatea Sa Împăratul, al nostru preîndurat Domn s'au dus astăzi la 3 ore din reședință în biserica S. Stefan și de aici după sevărirea rugățiilor și primirea sfintei binecuvântări s'au întors în reședință. Atât la ducere cât și la întorcere au fost Maiestatea Sa de popor, care într'o mulțime mare înbreată serbătorește era adunată pe ulițe, cu cele mai vie și cordiale semne de bucurie salutate.

Maiestatea Sa se află cu totul senătosa.

Tinerimea noastră pe la școlile publice.

(Urmare.)

Cum să facem, ca și din cei cu stare bună dela părinți să easă bărbați, cari să lumineze decât nu cu știința, cel puțin cu purtările bune, cu moralitatea.

Am trimis, pentru exemplu, pe fiii noștri la gimnaziile dela Brașov și dela Sibiu, unde pe lângă alte științe, li se descide câmpul cel mai frumos de a poté nainta și în limba germană, fără de care, fiind ea deciarată de limbă diplomatică se a guberniului pentru întregul imperiu austriac, prin urmare și pentru patria noastră, tinerii noștri cu greu se vor aplica la deregătorile publice, să nu cugetăm că prin acesta i am și pus la calea cea adeverată, dela care ei nu se mai pot abate, nici să așteptăm, ca învățătorii lor să i petrecă de mână din școlă până acasă la cvartir și iarăși de aci până la școlă. Gimnaziile au de a face cu predarea științelor, iar nu dădreptul cu îndreptarea neravurilor stricate, poté încă de acasă. Profesorii de pe la gimnaziile au totu dreptul să cêră, ca învățeteii să vină bine educați din casa părintească și din școlile începătoare; cu un cuvânt gimnaziile sânt îndreptățite a presupune, că școlarii știu ce va să zică disciplină, sânt pătrunși de simțul de onore, și că nu va cere trebuința, ca ele să se prefacă în case de corecțiune, în dregătoria de poliție. Învățătorii împart cu familia îndetoria ce o au asupra vieții tinerului, cu cea deosebire, că ce este pentru tineru învățetoriul în școlă, cea trebuie să fie părintele său cel ce suplinește locul de părinte în privința purtării, afară din școlă. Va să zică, că ei au să mērgă în privința acesta de mână, pasu cu pasu; ce zidește unul, altul să nu strice, ce adună unul, celălalt să nu împrăști; unul să nu derapine baza și autoritatea celuilalt, ci mai vartos să se ajute și spriginescă unul pe altul întru ducerea în lucrare a scopului celui nobil, la care amândoi sânt ciamați să năzuiască.

Învățătoriul petrece cu școlariul seú, să punem 4-5 ore pe zi în școle, iar celalaltu timpú îlú consumă școlariul afară din școlă, acasă la părinți, seú fiindú străinú, la ceí ce au luatú asupráși, pentru baní, a grigi de elú ca și unú părinte. Dela aceștia atárnă acum, ce libertate vorú fi dândú eí școlarilorú, cu cine îi vorú fi lăsândú ca să și petrecă, ce baní le vorú fi concedândú pe mână, cum vorú fi îngrigindú, ca școlarií să fiă séra încă de timpuriú a casă, să nu dórmă pe la alțií, să nu umble prin locuri necinstite, să nu se însoțescă cu birboní și vagabonzí, să n'aducă beutură spirituósă în casă, ș. ce. l. Profesorulú póte vorbi în școlă totú de moralitate, catehetulú iarăși îi póte cetera totú despre purtare bună, iar școlariulú, eșindú din școlă, să escedă cum îi va plăcea, în câtú să se plínescă vorba mántuitoriului, că semánța a fostú bună, dar a căzutú pe petró și s'a uscatú, seú în mărăcine și palude, unde a potrezitú. Pentru aceea nu este nicí de cum dréptă vorba, cu care înfruntámú de obște câte pe unú școlariú, cândú îlú vedemú făcândú vre o necuviință: „de acelé înveți tu la școlă?” Ci mai bine să zicemú: „de acelé a'i învățatú tu la casa părintescă?” Profesorulú póte fi modelú de virtute și de viață nepátată, iar școlariulu lui omú de nimică.

Dar, bunií mei părinți, aceste știú că vi se vorú părea unú ce paradocsú, o esagerațiune fără marginí; însă eú vă încredințezú că e numai adevérú curatú !

Dtea venindú încóce, te plângí singurú că fiulú Dtele, pe care'lú așezași în cortelú onestú, unde are tóte cele de trebuință, căruia la plecare'ți îi lăsași și ceva bănișori pe mână, acum arú fi începutú a face detorie și a lua dela uní și alțií baní împrumutú pe socotéla Dtale. Dar cine te a pusú la cale, ca să'i mai daí și baní pe mână, după ce singurú o spuí, că la coretelú are tóte cele de trebuință? Sărmane părinte, să fii încredințatú, că pășindú fiiulú Dtale pe calea ce a apucatú, mai târziú, adecă după ce nu va mai puté trage polițe pe contulú Dtale, va cerca a'și scóte carulú din tină prin unú modú și mai deonestătoriú de cum este împrumutarea !

Dtea 'și descoperiși cu multă întristare, că'lú aflași séra vorbindú cu persóne, care nu'í facú nicí o onóre! Adă'ți aminte tată, cum îi povesteí într'o séră, cândú era elú încă pruncuțiú tineru, de mergea în școlá începătoriă, viața Dtale cea dulce, care o avuși cândú eraí studinte la școlă; cum jocaí cărți tótă nóptea, cum îți petreceí cu ceí de o potrivă cu Dtea? Vezi, pruncuțulú deșteptú, pe care Dtea, spunândule acele, nicí că'lú băgași în sémă, atuncí te asculta furișú cu multă sete; iar acum venindú și elú în vârstă, și șciind'ú, vezi domne, că și elú e studinte, se socotește că are și elú dreptú să facă, ce făcuși Dtea ! – Acum arú mai urma, ca să'lu bați aspru pentru că învăț'ă și țin'u așa de bine aminte cursulú viieței Dteale de pe la școlé, pe care póte, că i l'aí spusú mai de multe ori.

Celalaltú părinte și de jură, că prunculú lui a casă nu a auzitú vrobe próste, nicí a vezutú fapte de rușine și de necuviință; iar de cândú a venit în orașiú la școlá, s'a deprăvatú și demoralisatú cu totulú; uítă însă a'mí spune, că elú, din afurisita sgârceniă, ce'lú stăpănește, ca să nu plătiască așa multú pentru fiiulú seú, ia aflatú unú cortelú la o c a r c i m a , colo pe valea lată, unde întrândú căți trași împinși la beutură, dela aceia băiatulú, vezi bine, că nu aude alte vorbe, de câtú măscării și înjurături, nicí vede alta, de câtú fapte de necuviință, pe care apoi elú avândú ocașiune, și neștiindú alta, încă le produce în înțelesulú, cum le a auzitú și în modulú cum le a vezutú.

La tóte aceste învățietoriulú din școlă nu pórtă nicí cea mai mică vină; căci arú păcătui omulú, cândú arú zice, că din gura învățietoriului a auzitú vorbe de necuviință, seú că l'a vezutú în școlă sevârșindú fapte de rușine.

La o împregiurare ne mai simțim ciamați a trage luarea aminte a părinților. Este lucru dovedit, cumcă învățătorii cu propunerile științelor ordinare în școlă, nu sânt în stare a coprinde totu timpul școlarilor. Este însă știut și aceea, cumcă l é n e a e s t e p e r i n a d i a v o l u l u î , neocupățiunea starea fără de nici un lucru învață și pune la cale pe om, și anumit pe tiner, al cărui temperament este iute ca focul, ca să afle, întreprindă și să mizlocească feliori de apucături rele. Pentru ce dar nu se înțeleg și părinții români între sine, cum o facu alte popore cultivate, cu prunci lor în orele cele libere de școlă să se deprindă la un maestru în caligrafia, adecă în măestria de a scrie frumos, în desen, pictură, au la musică ? Însoținduse mai mulți, nu le ar veni așa scump, iar câștigul le ar fi nespus de mare. Dar și aci mai înteu trebuie combătut prejudiciul, care domnește în cea mai mare parte a poporului nostru în contra măiestriilor celor frumoșe. Cum se plătesc eu, ca el să învețe musică, când cu aceea se coprinde numai țigani; la ce să' l u d a u l a p i c t u r ă , c ă n d u e u n u c u e t u s ă ' l u f a c u z u g r a v u ? S ă r m a n i p ă r i n ț i ! voi nu știți, că prin învățarea uneia se u a m a i m u l t o r a d i n a c e s t e m ă i e s t r i e f r u m o s e , l e ' a ț i d e s c i s u c a l e a , l e a ț i c ă s t i g a t u b i l e t u d e a p o t e i n t r a i n o r i s i c e c a s ă d o m n e s c ă ; v o i n u p r e c u g e t a ț i , c ă e i c u n o s c ă n d u u n a s e u m a i m u l t e d i n a c e s t e a r ț i d e s f ă t ă t o r i e , i ș i p e t r e c u t i m p u l u c ă t u d e b i n e s i a c a s ă i n s i n g u r ă t a t e , f ă r ă a d a a s c u l t a r e l a p r o v o c ă r i l e s o ț i l o r u r e i , c a r e i i c i a m ă l a p e t r e c e r i s t r i c ă t o r i e d e s ă n e t a t e , d ă r ă p ă n ă t o r i e d e m i n t e s i r ă p i t o r i e d e o n 6 r e a s i n u m e l e c e l u b u n u , p e c a r e t o t u o m u l u , d a r m a i a l e s u t i n e r u l u e s t e d e t o r i u s ă ' s i ' l u p ă s t r e z e c a o c i i d i n c a p u , d e c ă d o r e s c e a ' s i p l i n i c u d e m n i t a t e s i m u l ț u m i r e c a r i e r a d e o m u , c e o a r e i n l u m e a a c e s t a .

Când nu m'ar împedea modestia unor bărbați de ai noștri, va'și și eu dovedi zisele mele cu exemple vie, luate din viața practică, culese din sinul poporului nostru, care ori cât sânt de puține, totu aru pot servi de model la fiecare părinte, ce dorește din inimă a'și cultiva pe fiii se după cum cere spiritul moralității și alu buneii cuviințe. Între alții va'și arăta pe unu pré veneribile protopopu român, ce avu a crește și a trece prin școle pe mai mulți fii și fiie, cu care le'a înzestrat natura și din cari toți se aléseră bărbați onestii și cultivați, așezați parte mare în servite publice a le statului. Dintre acestia fiecare cunoșce câte o spiță de musică, în câtu venindu câteodată, mai alesu la serbătorile cele mari spre cercetare a casă la părinți, mai mărescu desfătarea și mulțumirea acesteii familie bune și cu aceea, că luându fiecare instrumentul de musică ce l'a învățat încă prin școlă, formează o armonia dulce și completă.

Dară imi veți zice, că spre scopul acesta se cere bani. Eu aici că vorbesc despre acei părinți, cari nu sântu provezuți cu mizloce spre a o pot face aceasta; pentru că la prunci acelu, tocma pentru că au să se lupte cu serăcia și néjunsulu, nu le plesnește prin capu a îmbla după îmibuibări și desfătări resfățătorie și mănătorie de bani, de nu cumva ei se amăgescu și atragă prin consoții lor, la cari le dă mâna a îmbla după nebunie și după trebele necuviinței.

Până aici am vorbitu de cultura minții se spirituale, împreună cu creșcerea morale, fără a atinge câtu de puțin despre creșcerea fisică se trupească, care stă în legătură forte strânsă cu cultura spirituale. Decă să ne reîntorcem și la aceasta.

Antropologia ne arată cumcă în om locuiescu dou nature deosebite: una a simțirilor și alata a spiritului.

Natura simțirilor în om se întemează și înrădăcinează în firea cea trupescă, care'și face lucrurile se fără șcire și fără voiă liberă, și care astrinsă de orba necesitate aduce pe om în legătură internă cu celelalte făpture ale naturei. Natura spirituale a omului se razimă mai vartosu pe înțeleapta

potere a cunoștinței și a liberului arbitriū, prin care omul se osebește formalū de tóte celelalte ființe pământene și pășemce în legătură cu omenirea, adecă cu spiritulū dumnezeescū alū naturei, prin a cărui potere omulū judecă și se determină liberū.

Omulū constă așia dar din doue nature contrarie, care aū să viețuiască de împreună, fără a fi iertatū să se jertfiască una alteia. Natura simțirilorū nu este numai o cójă netrebnică și de lăpădatū, trupulū nu este temnița spiritulūi, cum auziū pe mulți predicatori învățându pe poporū, care să nu fiă demnū de o îngrigire și pază, ci elū este rădăcina materiale a aceluia, fundulū și stratulū, în care răsare poterea spirituale. Tocma așia și spiritulū nu este numai florea și fructulū trupulūi, ci este o potere propriă, de sine stătătoriă, care prin minte pricepe legile, și prin libera potere a voinței le determină, nu ca natura viieței trupesti, care lucră după legile cele eterne și nestrămutavili, după legile órbei trebuințe firesci, fără a ști și a voi.

(Urméză:)

Monarhia Austriacă Transilvania.

Sibiiū ⁴/₁₆ Marțiū. Din motivulū bucuriei, ce se revărsă asupra locuitorilorū cetății acesteia cu ocasiunea venirei depeșei telegrafice atâtū de îmbucurătoriă despre perfecta însănătoșire a Maiestății Sele ce. r. apostolice, va fi astăzi tótă cetatea serbătorește iluminată, și la 8 óre se va ține trivotū cu musică. – Iară mâne se va serba „Te Deum“ la 8 óre în biserica evangelică, la 9 în cea romano-catolică, mi la 10 în capela greo-răsăritenă de aici, și va fi paradiă militare.

Bănatū. Gazeta Timișorei ne aduce știri, cum că Principele Serbiei a poruncitū a se ține serviciū dumnezeescū de mulțemire în capitala Sea Graguevațiū, pentru scăparea Maiestății Sele ce. r. apostolice, și că i a trimisū și o adresă scrisă cu însăși mâna Sea. La Mодоșū s'a escatū în 1 Marțiū unū focū gróznicū, care fiindū vântū mare amenința, că va preface totū orașulū în cenușe, și ómeniū vâzându, cea ce le amenința, nu știaū de ce să se apuce. Prin stăruința însă a gendarmilorū, a finanțiarilorū, și a ampoiațilorū, cariī alergară la loculū primejdiei făcându cele mai bune dispozițiūni și puindū mâna la lucru, succedă a stinge înfuriatulū elementū și a scăpa ómeniū de daună și de primejdiă. – Neoplanteniū, cariī celebrară în 24 Fevr. la 10 óre în biserica catolică, iară la 11 în biserica greco-resăritenă misă solene, și sfânta Liturgiă, zicū că la acestea solenități ei luară parte nu numai ca credințioși supuși, ci și ca mulțamitoriī fiī ai preiubitulū și mărinosulū lorū Tată și mântuitorulū, care a ridicatū cetatea Neoplanta din ruine, a scăpatū pe locuitori de la bățulū de cerșitoriū, și i a făcutū cetățeni de statū capaci.

Ungaria. Apărătoriū arăzianū ne aduce următóriă știre: Septemăna cea din tăiū a târgulū se apropie de sfărșitū, și acēsta nu arătă până acum nici o viață. O stagnațiune sperietóriă domnește în tóte ramurile trebilorū, și de nu ne arū aduce aminte șetrile de târgū, nimeni nu arū cugeta la elū. Acestū târgū se póte dară zice celū mai reū între cele rele. Drumurile dabé străbătătoriē, totdeodată târg la Peșta și Timișóră, ne daū destulă dovadă, de ce este târgulū nostru atăta de slabū. Mai departe în raportulū de târgū din 9 Marțiū zice: Și în zilele de pre urmă remase predominătoriă stagnațiunea trebilorū, afară de o partiă de rapiță nóă câte cu 6 fl. găléta, nu s'a vendutū nimica. – Erī la târgulū de septemănă în Aradulū nou se aduce pré puținū grăū, o cvantitate s'a plătitū de morari câte cu 15 fl. găléta.

Începutulū târgulū de aicea nu ne arată o prevedere dorită, până astăzi este numerulū cumpărătorilorū de manufăpturiī fórte micū și și acestia se vaieră asupra neobicinuitei lipse de bani.

Austria. V i e n a 8. Marțiu. Duminecă a părăsită Maiestatea Sea întâia óră odaia, în care a zăcută, și a cercetată pe străluciții Sei părinți.

Patentele despre despovărarea pământului în Ungaria, Corația, Slavonia și Bănată, care s'au publicată astăzi, s'au subscrisă în 2. Marțiu de propria mână a M. Sele. Acesté au fostă cele din tăiă documente mai însemnate, pe care Maiestatea Sea dela rensănetoșierea Sea încóce s'a îndurată a le esamina și a le subscrie.

Gazeta ministeriale „Corespundința Austriacă“ are ună articulă, în care desfășură rezultatul misiunei a contelui Lăiningen la Constantinopole. Concesiunile făcute din partea porții sântă acelea, pe care le amă împărtășită în numărul trecută ală nostru după Gazeta de Triestă. Număi în privința desdăunărei în banī, ce are să o facă pórtă, mai adăogămă următóriele: Neguțetoriului austriacă Duma se va rentórcé îndată suma de 178,640 de lei, pe care dregătóriele turcești ia luat'ó pe nedreptă. Contractele înceiate de Domniă Cluți și Șoenfeldă cu Gubernatorele de mai nainte din Erțegovina remănă și de aci încolo în potere, și pentru paguba, ce au avut'ó dânsiī, li se dă o desdeunare aprosimativă de 200,000 fl. Oprirea esportărei lemmeloră în provinciile mărginene încetéză. Iuvelele și cele 2000. de galbenī înstrăinați prin faimosulă Boleac se rentórcă ereziloră conelulă Zici. Îndatoririle înceiate cu Aloisă Gruber voră fi desevarșită și făr'de întârziere împlinite. Neguțetoriulă austriacă Topp 'și va căpăta datoria de 40,000 de lei înapoi, asemené și suditulă austriacă Flambauer suma de 15,000 lei ș. ce. 1. Spre îndestularea acestoră pretensiuni a și depusă pórtă la casa Internunțiatorei nóstre din Constantinopole deocamdată suma de 2. mil. și ziometate fl. în mon. conv.

O deputățiune fórté numerosă stătătóriă din lamura aristocrației galițiene, cu Arhiepriscopulă dela Lembergă în frunte, a avută ieri onóre de a admanua Înălțimeī Sele Arhiducelulă Franțiscă Carolă o adresă de fericitare și de loialitate către M. Sea Împeratulă.

– Judecata marțială din Mantua în Lombardo-Veneția a osândită pe 27 inși, mai toți din clasele cele mai alese, între cariī se află doi preoți, apoi Unguriī Petru Giórfi, Ludovică Bala, și Ioane Ciralī, subofițeri din ce. r. armată, cariī au luată parte la ună complotă îndireptată spre rumperea de către Austria și republicanisarea provinciilor Lombardo-Veneției, și adecă pe 23 la mórte prin stréngă, érá pe 4 la încisóre dela 18 până la 5 anī. Pedépsa morții s'a pusă în 28 Fevr. la Carlo Nobile Montenavi, Tito Speri și Bartolomeo Grațiolī în lucrare, érá la ceilalți s'a prefăcută pe calé grației în încisóre dela 16 până la 8 anī.

– M. C. L. Conte Lăiningenă a avută la 3 Marțiu o conferință mai lungă cu ministrulă trebiloră din afară Conte Buol'Șauenștein.

– Ce. r. austriaca Regență a plătită acuma de totă suma de despăgubire, cu care era datóriă Rusiei pentru intervențiunea în Ungaria. Acestă se plăti precum se știe în trei rate, fieștecare rată cu 1,796,234 fl.

V i e n a 10 Marțiu. Escelenția Sea Conte Lăiningen a căpătată crucé cé mare a Ordinului corónei de feră.

Despre osândirile suspomenite din Mantua coprinde corespundința austriacă următóriulă articulă: foaea din Verona din 4. Marțiu aduce 27. osânde ale judecătóriei marțialī în contra celoră, ce au luată parte la cunoscutulă complotă din Mantua. Acestia după asprimea legiloră s'au judecată la mórte, însă sentința morții s'au pusă în lucrare număi la trei inși. Numele loră sântă Carolă de Montenavi, ingeneră și proprietariă de moșiă din Verona, de 42 de anī. Tito Speri, Juristă, din Breșia, de 26 anī, și Bartolomeo

Grafioli Arhidiaconu din Revere, de 27 de ani. Din înștiințarea publică, care a urmatu acestorū sentințe, și care e stilizată ciarū și prelargū, ese la lumină, că conjurarea mantuană vine a se socoti între cele mai periculoase întreprinderi de felulū acesta. Avânduși izvorulū eī în centrulū tuturorū mahinațiunilorū secrete, revoluționari, în jețulū propagandei din Londonū, se coprinde acēsta asoțiațiune mai vartosū cu aceea, de a aduce în țirculațiune sorți de împrumutū de a le luī Mațini și de a agonisi prin aceea revoluțiunei trebuințioșele mizlōce. Mai mulți dintre condamnați se numescū apriatū, că arū fi lățitū o mulțime fōrte mare din acele hārtii de împrumutū, s. e. Grafioli celū cu mōrte pedepsitū, care adusā de însemnata sea posițiune soțiale spre o activitate atātū de periculōsā. Mai departe se străduiaū conjurațiī, împletecirile lorū a le lăți totū mai departe și a forma o grāmadā de comiteturi filiali, și așia a submina fundamentulū regatului Lombardo-venețianū la tōte puntele. Cutezarea lorū mergea atātū de departe, încātū întrebuițaū ciarū și teascurile, spre a lăți cātū mai multū criminalele lorū scopuri țintitōrie la resturnarea tuturorū raporturilorū basate pe dreptulū statului. Ei se încercarā a face sā se clatine ciarū și sfințenia fie cārui statū ordinatū, adecā credința și disciplina militare. Într'adeverū numerulū acelora, cariī aū căzutū jertfā ispitei, este micū, și încă și acestia arātarā, dupā cum publicāțiunea lāmuritū spune, cea mai adāncā părere de reū, și înlesnirā prin mărturisiri făcute cu inimā descisā ostenela temeīnicei perscrutāri a crimenelorū țesute. Însā nu se pōte nega, că amāgitoriī prin singura încercare, de a presāra sentānța nesupunerii și a rebeliunei în șirele unei armate încoronate cu gloriā și totdeodată deosebite prin unū simțū neclātita despre datoriile sele și prin o credință necālcatā, aū provocatū asprimea legilor. În urmă merșerā eī cu planulū lorū celū spurcatū așia departe, încātū clocirā mai multe planuri de omorū, care se lățiaū până la sfințita personā a Monarhului, și spre acēsta aū și făcutū pregătiri și aū luoatū mesure. Acēsta descoperire frapante dovedește de nou, că partida resturnātōriā cu celū mai deplinū dreptū se acusā, de a comenda și întrebuița celū mai urātū feliū de crimene ca mizlocū spre ajungerea unū sfârșitū. Fapte de feliulū celū mai negru o dovedescū acēsta, și noi amū trebui sā desperāmū de originala bunātate a firii omenești, cāndū nu amū avē aceea mānngăitōre credință, că respicarea cea descisā a acesteī țeseturi diavolești va deștepta indignațiunea și cea mai profundā grēță a întregēi Europe asupra uneltitorilorū unorū fapte infami ca aceste, și ai acesteī nenorociri, care n'are margini. Extremele opintiri ale acesteī partide de nimica vorū și trebuie sā producā pretutindenē o strāmutare a opiniei publice, care în cele din urmă îi va aduce ruina cea de multū meritată.

Dupā cum e cunoscutū „Timesul“ a trasū mai deunāzi la îndoială, că ore pōtesā dovedi cu evidență judiciale totū aceea, cu ce se învinuiește propaganda și ductoriī eī. Noi amū dori sā știmū, că ore aceea Gazetā, față cu aceste descoperiri mai nōe, mai cutezava încă a mai renegi acēstā îndoială, care încă și atunci față cu faptele cele strigātōrie a fostū numai ca din vântū luată. Bārbațiī cunoscātōri de legile Angliei, acum mai decurānd Lordulū Lindhurst, zicū, că faptele, cu care se învinuiescū fugariī, daū pretecstū spre o intergesiune a dregātōriilorū judecātōrești din Anglia. Dovezi și mărturisiri din bună voiā curgū acum din tōte părțile; materia arū fi inecshaustā, cānd ar veni trēba acolo, de a instrua unū actū de pârā în contra emigranților din Londonū.

– Mai multe Gazeze împārtășirā știrea, că Mațini capulū partidei revoluționariā arū fi în Italia, ba ciar în Lombardia. Dupā o știre mai prōspetā se adeverește acēstā făimā cu acelū adaosū, că Mațini în zilele aceste la Genua s'arū fi ambarcatū pe o corabiā englezescā.

Țera românească și Moldavia.

Din Vestitoriul românesc din 18 Fevr. vedem că obștescul Divan avea să se descidă sub președința Marelui ban și întâiul boier, unul din cei mai venerabili bătrâni ai întregii româniimi Georgiu Filipescu în 20 Fevruariu. Iată Actul: Noi Barbă Dimitrie Stirbei cu mila lui Dumnezeu, Domn Stăpănitor a totă Țera-românească. – Cinstitului D-lui marelui ban și întâiul boer Georgie Filipescu. – Divanul obștesc fiind a se descide la 20 ale curgătoarei luni Fevruarie, după cum Noi am încunoștințat acelu Divan prin deosebit ofiț, poftim pe Dumnévostă să vestiți pe D-lor mădularii acestui Divan, cari nu sânt în capitală, ca la arătata zi să se afle veniți aici.

(Urméză iscălitura Măriei Sale.)

Secretarul Statului I. Mană.

Nr. 246, anul 1853, Fevruarie 9.

Tot în Vestitoriul vedem că Departamentul trebilor din lăuntru îndatoréză prin cerculare pe cărmuitorii Județelor a privilegia cu totă luarea aminte asupra agriculturii, și a stăruii, ca plugarii pătiniți de un timp pentru operațiunile de pământ atăt de favorabile, să'l întrebuițiază bine și să întreprindă cât se póte mai pre larg semănăturile de primăveră.

Buletinul oficial cu Nr. 2. ne aduce zurnalul înceiat de onorata Eforia a sculelor din Principatul româniei în care descrie datorințele pentru institutorii primari. Acésta, și bărbații cari sânt în fruntea trebilor școlari, ne dau cea mai viă speranță, că instituțiunea publică în țera românească va să ea un sbor de o propășire solidă și bine precugetată.

Anglia.

London. 5. Marțiu. În casa de sus a Parlamentului încă s'a desbătut ieri cașa fugarilor. Lordul Lindhurst îndreptă cătră Ministeriu următoria interpelațiune: Este cunoscut, că un număr știut de străini, cari trăiesc în acésta țera, a păcătuit într'un cip scandalos în contra unor stăpăniri, care sânt aliante cu Anglia, și totuși vréu uni a întări, că nu se află lege în țera, după care s'arú poté pedepsi acesti ómeni.

El nu e în stare de a crede, că legea obștească lasă nepedepsiți pe asemenea făcători de reu. Déca Englezii arú lucra așa, atunci arú cadé sub pedepsele prescrise prin lege, din privință, că arú fi adus Țera în resbel cu statură străine. Străinii încă trebuiesc să fie supuși la aceleași pedepse, până când trăiesc în țera.

Acele crimene încă au călcat dreptul gintelor, și unul dintre cei mai mari juristi a deciarat, că dreptul gintelor e o parte a dreptului comune al țerei. Făr'de îndoială e cu greu, de ași procura dovezi în contra urzitorilor acestor crimene, dară Guberniul trebuie să fie cu cea mai strânsă privegiere, și când cere lipsa, a lua și singur inițiativa procedurii judiciării.

El nu voiește a presupune, că dóră Guberniul arú avea vr'o conivență cu acele încercări, séu că s'arú arăta indiferente în privința acelor. El dorește a ști, că fost'au pertractări cu Guberniul austriac pentru asilul ce se îngăduie străinilor.

Lordul Aberdeen a respuns la acéste: Pertractări au fost între ambele stăpăniri, însă pociu asecura, că Austria încă n'a făcut nică o propozițiune hotărâtă. Fără de îndoială o mare nencredere

domnește în spiritul Gubernielor străine și al popoarelor lor, care întâmplările cele sângeroase de deunăzi le ascriu petrecerii unor individe în această țară. Nu încapă nici o îndoială despre aceea, că e pră de lipsă, ca relațiile cele bune între Austria și puterile străine să nu fie prin nemica turburate, cu toate acestea însă Guberniul Maiestății Sale n'are de gând de a proiecta Parlamentului măsuri noi, de și știe, că legile țării nu sânt așa de aspre, încât să pedepsescă astfel de crimene.

După această exprimă Lordul Aberdeen cu energie indignațiunea sa în privința omorului încercat asupra M. Sele Împeratului Franțiscu Iosif, și deciară, că stăpânirea, când ar trebui să credă, că să țesu comploturi în țară, ar trebui din dregătoria să procedă asupra lor, fără de a aștepta pările Austriei.

Lordul Brugham e de părere că legea englezescă așa precum este, ar fi destul de aspră.

În sfârșit și arată Lordul Aberdeen consensul său cu părerea Lordului Lindhurst, și adaoșe: Nici un „Detectiv” nu poate descoperi ceea ce nu există în realitate. Multe prociemățiuni și pamflete revoluționare poartă datul din London, ca să îndrepte prepusul poliției pe niște urme false, și așa se întâmplă cu $\frac{9}{10}$ din conspirațiile, care se zic a fi țesute în London. Cu această se înceie dezbateră.

Turcia.

Constantinople 26. Februariu. Referințele între Pörtă și Rusia sânt cam încordate. Se zice, că îndată după plecarea Contelui Lainingen ar fi dat D. Oțeroff o notă, în care Contele Neselrode mai înainte de toate redică împregiurarea aceea, că poarta pre lângă toate făgăduințele date mai înainte de a nu ataca Montenegro, totuși a trimis trupele sale acolo, și a descis un război sângeros. Cabinetul din St. Petersburg privește cu mare mâhnire devastarea sevășită în Montenegro și apăsarea locuitorilor de acolo. Deci se vede silită a protesta în contra acestei pășiri, și în contra blocării respectivilor termuri și cu această ocaziune, spre a asigura pe viitor zisa țară de asemenea năpăstuirii, invită pe poartă, ca să recunoască neatarnarea Montenegrului, de ore ce prin un asemenea act numitul popor precum și Cabinetul din St. Petersburg va dobândi o garanție sigură, că poarta într'adevăr are cuget de pace în privința Montenegrului, și n'a avut nici când în gând de a subjugă această țară.

Mai departe zisa notă cuprinde acea dorință, ca poarta și de aci încolo se rămână pre lângă silința de pân'aci, de a depărta dela cărmă pe niște ministri ca aceia, cari se străduesc a stărni și a hrăni nențelegere între ambele cabinete, și înceie cu încunoștințierea, că colonelul Covalevski merge la Montenegro ca agent consular.

Până acum încă nu s'a dat nici un răspuns la această notă, care cu bună seamă pră târziu a sosit aci, căci la cele mai multe puncte din ea s'a făcut destul prin rezultatul misiunii a Contelui Lainingen.

În septemăna trecută a plecat de aci un tatar în cuartirul generale al lui Omer Pașă cu poruncă, ca să curme războiul cu Montenegro.

Miscele.

Nu de multuri în Raihenberga o femeie, care atăta se de dese la beția de raiu, în cătă dănsa nu numai că vindu tot ce avea în casă și bani îi dede pe raiu, dar și haïnele până și cămeșă și patul îl beu, și la sfârșit zecea bolnavă numai pe paie acoperită cu trențe. Cu vreocăteva minute naintea morții o cercetă o prietină, carea îi dede 4 cr. de pomână. Dăbea eși prietina din casă și bolnava trimisă pe copilul

seu după raciū, și fiindū că de slăbiciune nu mai poté aduce mâna pâne la gură, făcu semne ca să să’i pună raciulū într’o sticluță cu țigă și să i o dea la gură, ce se și făcu, ea beu și întorcândușă muri. Fie acestū înspăimântătoriū omorū morale esemplu la toți cei ce sântū tare dați spre acēsta spurcată beutură, care numai iadulū a potuto produce spre derăpănarea omenilorū. Aicea ne vine încă în minte aceea anegdotă, unde o biată de muiere, ca să sparie pe bărbatulū său datū spre beutură îlū încinsă, fiindū acesta bētu în tr’unū mormântū cu ose de omū, și cândū cugeta, că s’arū fi trezitū, alergă și bātu la ușia mormântului. „Cine bate?“ „zisă bărbatul.“ „Îngerulū care aduce de mâncare la cei morți“ respunsă muiera, bărbatulū pipăe înpregiurulū său, și dă de ose, apoi întrebă, „dar de beutū adusaī ceva?“ ba nu „respunde muierea“ în lumea acēsta nu béu ómeniī.“ Dute dară cu Dumnezeu“ zice bețivulū „Dēcă nu aī de beutū nu’ți deșcidū.“

Între cei de căpeteniă anī pentru vinū bunū ce numeră în suta trecută de anī anulū 1783, 1804, 1811, 1818 și 1846 în cariī a stăpănitū planetaū Saturnus acestū planetū, atâtū de priițiosū vinului stăpănește și în anulū acesta 1853, pentru aceea să avemū și cea maī frumósă speranță cum că în anulū acesta se va face vinū bunū.

Unū doliū de 70 anī în Frosvile trăește o bătrână de 101 anī, caré dela 30-lea anū alū vieții sele, nu a eșitū din doliū. Ea adecă jelește de atunci nu numai părinții ei, ci și doi bărbați, o mulțime de uncī și mătușe, optū frați și surorī și atăția cumnați și cumnate, 6 copii și 32 nepoți. Din tóte rudeniile ia maī rămasū o nepótă de 72 anī, pe care bătrâna o munește „micuțea mea“ Amândoe trăescū potrivitū stării lorū, însă cu economiă mare, ore cine întrebă pe mătușica de ce trăește așia cu păstrare? „De aceea“ zisă dânsa „pentru că trebuie să ne agonisimū ceva și pentru bătreniță.“

După listele făcute se află în Viena 40 doctorī de Medicină din statulū civile, 38 medicī militari, și 36 magistri de hirurgiă.

Lădița de Poștă.

D. M. M. În Ciacova. Cereriī Dvóstre se va face destulū. – D. D. M. În Belgradū. Ve stimămū maī multū de câtū să potēmū crede că doriți aceea cu serioșitate – judecați lucrulū bine și ne veți da tótă deptatea.

Cursulū banilorū la Viena în 11. Marțiu. Calend. noū.

Aurulū _____	114 $\frac{3}{4}$
Argintulū _____	108 $\frac{3}{4}$

Redactor respunzetoriū: **Dr. Vasici.**

Editura și tipariulū Tipografieī diecesane.